

REMISSVAR

2024-06-14

Dnr: BO 2024-0138

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.hc.delning@regeringskansliet.se

Betänkandet En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23)

(dnr S2024/00726)

Barnombudsmannen yttrar sig med utgångspunkt i uppdraget att företräda barns och ungas rättigheter utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Barnombudsmannen avgränsar sitt yttrande till övergripande synpunkter och vissa förslag som bedöms vara särskilt relevanta utifrån ett barnrättsperspektiv.

Allmänt om betänkandet

Barnombudsmannen välkomnar att åtgärder som syftar till att skydda barn och unga mot ett bruk av medel som skadar dem vidtas. En sammanhållen och systematisk reglering inom området för att uppnå en effektiv och rättssäker tillämpning till skydd för folkhälsan, med särskilt fokus på att uppnå en hög skyddsnivå för barn och unga är i enlighet med artikel 24 (barns rätt till hälsa) och artikel 33 (barns rätt till skydd mot narkotika) i barnkonventionen.

Barnombudsmannen noterar att det i betänkandet förs resonemang kring barns behov och barns bästa, och hänvisas till barnkonventionen som en utgångspunkt, vilket är positivt. Barnombudsmannen saknar dock explicita hänvisningar till barns rättigheter enligt barnkonventionen (exempelvis artikel 3, artikel 12, artikel 24 samt artikel 33). Det hade varit önskvärt för att tydliggöra förslagets konsekvenser för barns rättigheter.

3.8 En ny lag om lustgas

Barnombudsmannen tillstyrker förslaget om att en ny reglering av lustgas ska införas.

3.13 Ålderskrav

Barnombudsmannen tillstyrker förslagen om att lustgas inte ska få säljas till den som inte har fyllt 18 år; att den som lämnar ut en sådan produkt ska förvissa sig om att köparen har uppnått den åldern; att lustgas som säljs till privatpersoner ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera köparens ålder; samt att den som inte har fyllt 18 år ska inte få föra in lustgas till landet.

4.1 En rök-, tobaks- och nikotinfri skoltid

Barnombudsmannen tillstyrker förslagen om att rökning och annan användning av produkter som innehåller tobak och nikotin ska vara förbjuden för elever under skoltid i förskoleklass, grundskola och gymnasieskola samt motsvarande skolformer, och att förbudet ska gälla i skolbyggnader och dess närområde under den tid då undervisning pågår samt på skolutflykter och skolresor.

Barnombudsmannen vill dock påpeka att det bör tydliggöras att förbudet gäller även när det pågår verksamhet i fritidshem.

4.2 Minsta antal portioner i en förpackning med tobaksfria nikotinprodukter

Barnombudsmannen tillstyrker förslagen om att en styckförpackning med portionsförpackade tobaksfria nikotinprodukter ska innehålla minst 20 portioner, och att portionsförpackade tobaksfria nikotinprodukter ska inte få tillhandahållas konsumenter på marknaden på annat sätt än i sådana styckförpackningar.

4.3 Högsta tillåtna nikotinhalt

Barnombudsmannen tillstyrker förslaget om att högsta tillåtna nikotinhalt för tobakssnus och nikotinsnus ska bestämmas till 12 milligram per gram.

4.4 Langning av tobaks- och nikotinprodukter

Barnombudsmannen tillstyrker förslagen om att det ska vara förbjudet att som ombud eller på därmed jämförbart sätt anskaffa tobaksvaror, e-cigarett, påfyllningsbehållare och tobaksfria nikotinprodukter till den som inte fyllt 18 år; att förverkande av tobaksvaror, e-cigarett, påfyllningsbehållare och tobaksfria nikotinprodukter ska få ske från den till vilken sådana produkter anskaffats; samt att den till vilken tobaksvaror, e-cigarett, påfyllningsbehållare eller tobaksfria nikotinprodukter har anskaffats ska vara fri från ansvar för medverkan till brottet.

5.3 Serveringstillstånd på svenska fartyg i internationell sjöfart

Barnombudsmannen tillstyrker förslaget om att det ska krävas serveringstillstånd för servering av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat på svenska fartyg i trafik mellan Sverige och utlandet.

Beslut har fattats av barnombudsmannen Juno Blom. Föredragande i ärendet har varit utredare Janna Kokko. I den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningschefen Erik Henriksson och biträdande avdelningschefen Tove Björnheden deltagit.

Juno Blom
Barnombudsman